

**คุณเป็นนักอนาธิปไตยหรือเปล่า
คำตอบอาจทำให้คุณตกใจ!**

David Graeber

2006

Contents

ถ้ามีคนกำลังเข้าแถวเพื่อขึ้นรถบัส คุณจะรอให้ถึงคิวของคุณและไม่ผลักคนอื่นให้หลีกไปถึงแม้ว่าจะไม่มีตำรวจอยู่แถวนั้นหรือเปล่า? 3

คุณเป็นสมาชิกของชมรมหรือทีมกีฬาหรือองค์กรอาสาสมัครอะไรอื่น ๆ ที่การตัดสินใจไม่ได้มาจากผู้นำคนเดียวแต่มาจากความยินยอมของสมาชิกคนอื่น ๆ หรือไม่? 3

คุณเชื่อหรือไม่ว่านักการเมืองส่วนใหญ่เป็นพวกเห็นแก่ตัวที่ไม่ได้สนใจผลประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง? 3

คุณเชื่อหรือไม่ว่าเราอยู่ในระบบเศรษฐกิจที่โง่เขลาและไม่ยุติธรรม? 3

คุณเชื่อเรื่องที่คุณสอนลูก (หรือที่พ่อแม่คุณสอนคุณ) จริง ๆ หรือเปล่า? 4

คุณเชื่อหรือไม่ว่ามนุษย์ฉ้อฉลและชั่วร้ายโดยเนื้อแท้ หรือว่าคนบางกลุ่ม (ผู้หญิง คนผิวสี คนธรรมดาที่ไม่ได้ร่ำรวยหรือมีการศึกษาสูง) เป็นพวกด้อยกว่า และสมควรถูกผู้ที่ดีกว่าปกครอง? 4

มีความเป็นไปได้สูงที่คุณจะเคยได้ยินมาบ้างว่าพวกนักอนาธิปไตยเป็นใครและพวกเขาเชื่ออะไร มีความเป็นไปได้สูงที่แทบทุกอย่างที่คุณเคยได้ยินนั้น คนจำนวนมากเชื่อว่านักอนาธิปไตยคือผู้สนับสนุนความรุนแรง ความยุ่งเหยิง และการทำลายล้าง ว่าพวกเขาต่อต้านระเบียบและการจัดการทุก ๆ รูปแบบ หรือไม่ก็เป็นพวกสูญนิยม (nihilists) ที่ต้องการแค่ระเบิดทุก ๆ อย่างทิ้ง แต่ความจริงไม่ใช่อย่างนั้นเลยสักนิด นักอนาธิปไตยเป็นเพียงแค่มุขคนที่เชื่อว่ามนุษย์สามารถวางตนได้อย่างมีเหตุมีผลโดยไม่ต้องมีใครมาบังคับเท่านั้นเอง มันเป็นแนวคิดที่เรียบง่ายมาก แต่ก็ยังเป็นแนวคิดที่คนร้ายและผู้มีอำนาจมองว่าสุดแสนจะอันตรายมาตลอด

ถ้าจะเอาอย่างง่าย ๆ ที่สุดแล้ว ความเชื่อของนักอนาธิปไตยมาจากข้อสมมติพื้นฐานแค่สองข้อ ข้อแรกคือในสถานการณ์ปกติ มนุษย์ทำตัวมีเหตุผลและเคารพซึ่งกันและกันได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ และพวกเขาสามารถจัดการตัวเองได้โดยไม่ต้องมีใครมาสั่งว่าต้องทำอะไร ข้อสองคืออำนาจนำไปสู่ความฉ้อฉล ในที่สุดแล้ว อนาธิปไตยเป็นแค่ความกล้าที่จะเอาหลักการง่าย ๆ ของความเคารพพื้นฐานที่เราใช้กันอยู่ทุกวัน แล้วพามันไปสู่อารมณ์ขัน น้อางฟังดูประหลาด แต่ในหลาย ๆ วิถีคุณน่าจะพอนึกออกนักอนาธิปไตยอยู่แล้ว—ก็แค่คุณยังไม่รู้ตัวเท่านั้นเอง เรามาเริ่มกันด้วยตัวอย่างจากชีวิตประจำวัน

ถ้ามีคนกำลังเข้าแถวเพื่อขึ้นรถบัส

คุณจะรอให้ถึงคิวของคุณและไม่ผลักคนอื่นให้ลึกลงไปถึงแม้ว่าจะไม่มีตำรวจอยู่แถวนั้นหรือเปล่า?

ถ้าคุณตอบว่า “ใช่” คุณกำลังทำตัวเหมือนนักอนาธิปไตยแล้ว! หลักการพื้นฐานที่สุดของนักอนาธิปไตยคือการจัดการตนเอง: ความเชื่อที่ว่ามนุษย์ไม่จำเป็นต้องถูกคุกคามด้วยการดำเนินคดีอะไรเพื่อที่จะสร้างความเข้าใจที่มีเหตุผลซึ่งกันและกัน หรือที่จะให้เกียรติและความเคารพต่อกัน

ทุก ๆ คนเชื่อกันทั้งนั้นว่าตัวเองสามารถทำตัวมีเหตุผลได้ การที่คนคนหนึ่งจะคิดว่ากฎหมายและตำรวจเป็นสิ่งจำเป็น เป็นเพราะเขาเชื่อว่าคนอื่นทำตัวแบบเดียวกันไม่ได้ แต่ถ้าคุณคิดดี ๆ แล้ว คนอื่น ๆ เหล่านี้ไม่ได้รู้สึกอย่างเดียวกับคุณหรือ? นักอนาธิปไตยเสนอว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคมแทบทั้งหมดที่ทำให้เราคิดว่าจำเป็นต้องมีทหาร ตำรวจ คุก และรัฐบาลมาควบคุมชีวิต ล้วนมาจากปัญหาความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างและความอยุติธรรมที่เกิดจากทหาร ตำรวจ คุก และรัฐบาลเหล่านั้นเองทั้งสิ้น มันเป็นเรื่องราวที่วุ่นวายหนึ่ง ถ้าผู้คนเคยชินกับการถูกทำเสมือนว่าความคิดเห็นของพวกเขาไม่มีค่า พวกเขาที่ย่อมที่จะรู้สึกโกรธและหมดหวัง หรือแม้แต่รุนแรง—ซึ่งแน่นอนว่าก็มันจะกลายเป็นข้ออ้างให้ผู้มีอำนาจบอกว่าความคิดเห็นของพวกเขาไม่มีค่าอีก เมื่อใดก็ตามที่พวกเขาารู้สึกว่าความผิด ๆ เข้ามักจะแสดงความเข้าอกเข้าใจอย่างน่าที่เดียว พุดอย่างสั้น ๆ ก็คือ: นักอนาธิปไตยเชื่อว่าอำนาจนั้นแหละ และผลกระทบของอำนาจ ที่ทำให้ผู้คนโง่เขลาและไร้ความรับผิดชอบ

คุณเป็นสมาชิกของชมรมหรือทีมกีฬาหรือองค์กรอาสาสมัครอะไรอื่น ๆ

ทำการตัดสินใจไม่ได้มาจากผู้นำคนเดียวแต่มาจากความยินยอมของส่วนรวมหรือเปล่า?

ถ้าคุณตอบ “ใช่” แปลว่าคุณกำลังอยู่ในองค์กรที่ดำเนินการโดยใช้หลักการแบบอนาธิปไตย! หลักการพื้นฐานอีกอย่างของอนาธิปไตยคือการรวมตัวกัน นี่เป็นแค่การนำหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ความแตกต่างคือนักอนาธิปไตยเชื่อว่ามันควรเป็นไปได้ที่เราจะมีสังคมที่ทุก ๆ อย่างจัดการโดยหลักการเช่นนี้ ทุก ๆ กลุ่มดำเนินการจากความยินยอมของสมาชิก ซึ่งแปลว่าการจัดการแบบแนวตั้งอย่างในกองทัพ ระบบราชการ หรือบริษัทใหญ่ ที่มีสายงานบังคับบัญชาลดหลั่นลงมา จะกลายเป็นสิ่งไม่จำเป็น คุณอาจไม่เชื่อว่ามันเป็นไปได้ หรือคุณอาจเชื่อ แต่ทุก ๆ ครั้งที่คุณสร้างข้อตกลงโดยใช้ฉันทมติแทนที่จะใช้การขู่ขู่ทุก ๆ ครั้งที่คุณตกลงอย่างยินยอมกับคนอื่นคน สร้างความเข้าใจร่วมกัน หรือสร้างข้อประนีประนอมโดยการเคารพเอาสถานะหรือความต้องการของอีกคนมาใช้ตัดสินใจ คุณก็กำลังทำตัวแบบนักอนาธิปไตยแล้ว—ต่อให้คุณจะไม่รู้ตัวก็ตาม

อนาธิปไตยเป็นเพียงสิ่งที่ทุก ๆ คนทำเมื่อมีเสรีภาพที่จะเลือก และเมื่อกำลังตกลงเจรจากับคนอื่น ๆ ที่มีเสรีภาพเท่า ๆ กัน—ซึ่งแปลว่ารู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อกันและกันก็ตามมา นำไปสู่ประเด็นสำคัญอีกข้อว่า: ถึงแม้ผู้คนจะสามารถทำตัวอย่างมีเหตุผลและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น แต่โดยธรรมชาติมนุษย์เราไม่สามารถเชื่อถือให้พวกเขาทำเช่นเดียวกันเวลาที่มีอำนาจเหนือคนอื่นได้ หากเราเอาอำนาจให้ใครก็ตามแล้ว แทบเป็นไปได้เลยที่เขาจะไม่ใช้มันอย่างผิด ๆ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

คุณเชื่อหรือไม่ว่านักการเมืองส่วนใหญ่เป็นพวกเห็นแก่ตัวที่ไม่ได้สนใจผลประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง?

คุณเชื่อหรือไม่ว่าเราอยู่ในระบบเศรษฐกิจที่โง่เขลาและไม่ยุติธรรม?

ถ้าคุณตอบ “ใช่” คุณกำลังเชื่อในข้อวิจารณ์ของนักอนาธิปไตยต่อสังคมปัจจุบัน—อย่างน้อยก็ในเค้าโครงกว้าง ๆ นักอนาธิปไตยเชื่อว่าอำนาจนำไปสู่คดโกง และใครก็ตามที่ใช้ชีวิตทั้งชีวิตเพื่อแสวงหาอำนาจย่อมเป็นคนที่มีสมรรถภาพได้น้อยที่สุด นักอนาธิปไตยเชื่อว่าระบบเศรษฐกิจของเราในปัจจุบันเป็นระบบที่คนจำนวนมากเชื่อเช่นนั้น แตกต่างกันแค่คนส่วนใหญ่ไม่เชื่อว่าเราสามารถทำอะไรเพื่อแก้ปัญหานี้ได้ หรือไม่เช่นนั้น—และสุนัขรับใช้ของผู้มีอำนาจเป็นผู้ที่ยินกรานอย่างนี้มากที่สุด—อะไรก็ตามที่เราทำได้ก็จะทำให้ปัญหาแย่ลงกว่าเดิม แต่จะเป็นอย่างไรถ้ามันไม่จริง?

และเรามีสาเหตุอะไรให้เชื่อมั่นเป็นอย่างนั้น? ในทุกที่ที่เราสามารถทดลองได้ เราพบว่าคำพยากรณ์ทั้งหลายเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นถ้าไม่มีรัฐหรือทุนในปัจจุบันนี้ก็ยังมีหลาย ๆ ที่ทั่วโลกที่ผู้คนกำลังใช้ชีวิตอยู่นอกการควบคุมของรัฐบาล พวกเขาไม่ได้ฆ่าฟันกันหมด โดยส่วนใหญ่แล้วพวกเขาแค่ใช้ชีวิตแต่ ๆ แน่่อนว่าในสังคมเมืองที่ซับซ้อนและเต็มไปด้วยเทคโนโลยีมันอาจจะยากกว่า: แต่เทคโนโลยีก็สามารถทำให้ปัญหาพวกนี้แก้ได้ง่ายขึ้นเหมือนกัน ยิ่งกว่านั้นแล้ว เรายังไม่ได้เริ่มคิดด้วยซ้ำว่าชีวิตเราจะเป็นอย่างไรรถ้าเราสามารถระดมเทคโนโลยีให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้จริง ๆ เราจะต้องทำงานก็ชั่วโมงกันแน่ เพื่อรักษาสังคมให้ดำรงอยู่—ถ้าเราล้มเลิกอาชีพที่ไร้ประโยชน์หรือเป็นโทษทิ้งไป ไม่ว่าจะคนขายของบนโทรศัพท์ นักกฎหมาย การ์ดคุมหนัก โทษ นักวิเคราะห์การเงิน นักประชาสัมพันธ์ ช่างราชการหรือพนักงานการเมือง และย้ายเอานักวิทยาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญออกจากการวิจัย มาวิจัยเครื่องจักรให้ทำงานที่อันตรายหรือร่ำคาอยู่อย่างการขุดเหมืองหรือล้างห้องน้ำ และแจกจ่ายงานที่เหลือให้ทุกคนอย่างเท่าเทียม? หัวชั่วโมงต่อวัน? สี่? สาม? สอง? ไม่มีใครรู้เพราะไม่มีใครถามคำถามแบบนี้ด้วยซ้ำ นักอนาธิปไตยคิดว่าคำถามแบบนี้แหละที่เราควร

คุณเชื่อเรื่องที่คุณสอนลูก (หรือที่พ่อแม่คุณสอนคุณ) จริง ๆ หรือเปล่า?

“มันไม่สำคัญว่าใครเป็นคนเริ่ม” “ความผิดสองครั้งไม่ได้ทำให้ถูก” “จงแก้ปัญหาที่เธอเป็นคนก่อ” “ทำกับคนอื่น ๆ อย่างที่อยากให้เราทำกับตัวเอง” “อย่าใจร้ายกับคนอื่นเพียงเพราะเขาแตกต่าง” เราควรตัดสินใจว่าเรากำลังโกหกเวลาสอนลูกเกี่ยวกับความถูกต้องและผิด หรือว่าเราพร้อมที่จะยอมรับคำสั่งของเราเองอย่างจริงจัง เพราะถ้าคุณพาแนวคิดทางจริยธรรมเหล่านี้ไปสู่ข้อสรุปตามหลักเหตุผลแล้ว คุณก็จะพบกับอนาธิปไตย

ถ้าเราเริ่มจากหลักการว่าความผิดสองครั้งไม่ได้ทำให้ถูก และเชื่อมั่นอย่างจริงจัง แค่นี้ก็จะทำลายพื้นฐานทั้งหมดของสงครามและกระบวนการยุติธรรมทำงานองเดียวกันกับการแบ่งปัน: เราสอนเด็ก ๆ ตลอดเวลาว่าให้แบ่งปัน ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เสรีแล้วเราก็เดินเข้าสู่โลกความจริง ที่ซึ่งเราสมมติว่าทุก ๆ คนเห็นแก่ตัวและดิ้นแต่แก่งแย่งแข่งขันกัน แต่ก่อนอนาธิปไตยจะชี้ว่าสิ่งที่เราสอนเด็ก ๆ นั้นถูกต้องแล้ว ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติแทบทุกอัน ทุก ๆ การค้นพบหรือผลงานใด ๆ ล้วนเกิดขึ้นมาจากการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แม้แต่ในปัจจุบันเอง พวกเราส่วนมากก็ใช้เงินกับเพื่อนฝูงและครอบครัวมากกว่ากับตัวเอง ถึงแม้จะค่อนข้างเป็นไปได้ว่าโลกนี้จะมีคนที่ชอบแข่งขันอยู่เสมอ แต่นั่นก็ไม่ได้แปลว่าเราควรจัดระบบสังคมให้ส่งเสริมพฤติกรรมแบบนี้ หรือให้คนแข่งขันกันเพื่อแย่งชิงพื้นฐานของชีวิต การทำอย่างนี้มีประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะพวกเขาต้องการให้เราใช้ชีวิตอย่างหวาดกลัวซึ่งกันและกัน นี่เป็นสาเหตุที่ก่อนอนาธิปไตยเรียกร้องสังคมที่ไม่ได้มาจากแค่การรวมตัวอย่างเสรีเท่านั้นแต่ยังมาจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความจริงก็ถือ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่โตขึ้นมาโดยเชื่อในหลักจริยธรรมแบบอนาธิปไตย แต่แล้วพวกเขาก็ค่อย ๆ รู้ตัวว่าโลกของผู้ใหญ่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น นี่แหละคือสาเหตุที่หลายคนเกิดรู้สึกต่อต้าน แปลกแยก หรือแม้แต่อยากฆ่าตัวตายในช่วงวัยรุ่น และในที่สุด เมื่อพวกเขากลายเป็นผู้ใหญ่ที่ยอมแพ้และสิ้นหวัง สิ่งปลอบใจอย่างเดียวที่พวกเขามักจะเหลืออยู่ก็คือการเลี้ยงดูลูกของตัวเองและเสแสร้งให้พวกเด็ก ๆ ฟังว่าโลกนี้ยุติธรรม แต่มันจะเป็นอย่างไร ถ้าเราสามารถสร้างโลกที่ตั้งอยู่บนหลักการของความยุติธรรมจริง ๆ? มันจะไม่เป็นของขวัญที่สุดยอดที่สุดที่เราจะสามารถให้แก่ลูก

คุณเชื่อหรือไม่ว่ามนุษย์ฉ้อฉลและชั่วร้ายโดยเนื้อแท้ หรือว่าคนบางกลุ่ม (ผู้หญิง คนผิวสี คนธรรมดาที่ไม่ได้ร่ำรวยหรือมีการศึกษาสูง) เป็นพวกด้อยกว่า และสมควรถูกผู้ที่ดีกว่าปกครอง?

ถ้าคุณตอบ “ใช่” ตรงนี้ ดูเหมือนว่าในที่สุดแล้วคุณก็ไม่ใช่นักอนาธิปไตยจริง ๆ นั่นแหละ แต่ถ้าคุณตอบ “ไม่” ก็มีความเป็นไปได้สูงที่คุณเชื่อในหลักการ 90 % แล้ว และเป็นไปได้สูงอีกที่คุณกำลังใช้ชีวิตตามหลักการพวกนี้ ทุก ๆ ครั้งที่คุณแสดงความเห็นใจและเคารพต่อมนุษย์อีกคน คุณกำลังเป็นนักอนาธิปไตย ทุก ๆ ครั้งที่คุณปรับความเข้าใจกับคนอื่นและหาข้อประนีประนอมร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของทุกคนแทนที่จะให้คนคนใด ๆ คุณกำลังเป็นนักอนาธิปไตย ทุก ๆ ครั้งที่คุณมีโอกาสบังคับให้ใครบางคนทำอะไรบางอย่าง และคุณเลือกที่จะอาศัยความรู้สึกรู้สึกมีเหตุผลหรือยุติธรรมของคุณ คุณกำลังเป็นนักอนาธิปไตย ท่านองเดียวกันกับทุก ๆ ครั้งที่คุณแบ่งปันอะไรบางอย่างกับเพื่อน หรือตัดสินใจร่วมกันว่าใครจะล้างจาน หรือทำอะไรก็ตามโดยคำนึงถึงความยุติธรรม

ณ จุดนี้ คุณอาจคิดว่าทั้งหมดนี้คงเป็นเรื่องดีสำหรับคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่จะอยู่ร่วมกัน แต่การจัดการเมืองหรือประเทศเป็นคนละเรื่อง และแน่นอนว่าเรื่องนี้ก็มีประเด็น ถึงแม้ว่าเราจะกระจายอำนาจในสังคมและแบ่งมันไปสู่ชุมชนเล็ก ๆ อย่างมากที่สุดที่เราทำได้ ก็ยังมีสิ่งต่าง ๆ จำนวนมากที่จะต้องทำการประสานงานเชื่อมต่อกัน ตั้งแต่การควบคุมทางรถไฟไปจนถึงตัดสินใจเส้นทางกรวิจัยทางแพทย์ แต่เพียงแค่ว่าเพราะอะไรบางอย่างซับซ้อนไม่ได้แปลว่าเราจะทำมันอย่างประชาธิปไตยไม่ได้ มันก็แค่ซับซ้อนกว่าเท่านั้น เอาเข้าจริงแล้วนักอนาธิปไตยมีไอเดียและภาพวาดมากมายว่าสังคมที่ซับซ้อนเช่นนั้นจะจัดการตนเองอย่างไร แต่ถ้าจะให้อธิบายก็คงไปไกลเกินขอบเขตของเรื่องนี้ คงมากพอถ้าจะพูดอย่างแรกว่า คนจำนวนมากได้ใช้เวลาอันมาแล้วเพื่อสร้างโมเดลว่าสังคมที่เป็นประชาธิปไตยและสมบูรณ์จริง ๆ จะทำงานอย่างไร แต่อย่างที่สองซึ่งสำคัญไม่น้อยกว่ากัน ก็คือว่าไม่มีนักอนาธิปไตยคนหนึ่งที่อ้างว่าตัวเองมีแผนการที่สมบูรณ์แบบ เพราะอย่างไรซะ เราก็ไม่ควรพยายามเอาแบบแผนอะไรที่สร้างไว้ล่วงหน้ามาบังคับสังคมอยู่แล้ว ความจริงก็คือ มีความเป็นไปได้สูงที่เราไม่สามารถจินตนาการด้วยซ้ำอย่างไรรก็ตาม เราเชื่อมั่นว่า ความชาญฉลาดของมนุษย์จะสามารถก้าวข้ามปัญหาเช่นนี้ได้เสมอ ตราบใดที่มันอยู่ในหลักการพื้นฐานของเรา—ซึ่งในที่สุดแล้วก็คือหลักการพื้นฐานของความเป็นมนุษย์

Anti-Copyright



**SOUTHEAST ASIAN
ANARCHIST LIBRARY**

David Graeber

คุณเป็นนักอนาธิปไตยหรือเปล่า คำตอบอาจทำให้คุณตกใจ!
2006

Retrieved on 2021-03-09 from

<https://theanarchistlibrary.org/library/david-graeber-are-you-an-anarchist-the-answer-may-surpr>
Anonymously translated and submitted.

sea.theanarchistlibrary.org